

Číslo 430
3. května 2021

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice

Kulatý stůl Národního konventu

Lepší legislativa Unie

Nová strategie pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění

Videokonference ministrů zemědělství

Neformální videokonference Rady pro zahraniční věci

Plenární zasedání

Debata o dohodě se Spojeným královstvím

Schválené rámcové pozice

Program evropských institucí

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Milí čtenáři,

je před námi první květnový pracovní týden a s ním také první letošní fyzické jednání lídrů EU. V sobotu se v portugalském Portu uskuteční neformální setkání Evropské rady, které má na program především sociální agendu a také již bohužel tradiční koordinaci opatření v boji proti covidu-19.

Před neformální Evropskou radou se v pátek 7. května v Portu koná Sociální summit, který je jednou z hlavních akcí pořádaných Portugalskem coby předsednickým státem a který si klade za cíl posílit závazek členských států EU k naplňování akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv. Ten vydala Komise na začátku března a stanovila v něm pro EU tři ambiciózní cíle do roku 2030.

Po sociálním summitu bude následovat neformální Evropská rada, která se zaměří vedle otázek souvisejících s pandemií covidu-19 na provádění evropského pilíře sociálních práv na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni, v souladu se strategickou agendou EU na období 2019–2024. Následně proběhne setkání lídrů EU a indickým premiérem Narendrou Módím, který se vzhledem k aktuální epidemiologické situaci v Indii připojí prostřednictvím videokonference.

V Bruselu se ve čtvrtek uskuteční pro tento týden jediné zasedání Rady EU. Mini-

stři obrany budou s vysokým představitelem Josepem Borrellem diskutovat o aktuálním dění mimo jiné v oblasti Sahelu, na Ukrajině nebo v Mosambiku. Jednat budou také o Strategickém kompasu se zaměřením na řešení krizí a během pracovní oběda si vymění názory s generálním tajemníkem NATO Jensem Stoltenbergem.

Za připomenutí stojí dvě události uplynulého týdne. Poslanci Evropského parlamentu v úterý večer většinou hlasů schválili dohodu upravující budoucí partnerství mezi EU a Spojeným královstvím. Rada následně ve čtvrtek přijala rozhodnutí o jejím uzavření, čímž byl učiněn poslední krok při ratifikaci dohody, která byla od 1. ledna prováděna prozatímně. V platnost vstoupila v sobotu 1. května.

Kromě brexitu se poslanci Evropského parlamentu minulý týden věnovali také kosmickému programu EU. Jeho schválením byl posvěcen vznik Agentury EU pro Kosmický program (EUSPA), do které se transformuje stávající Agentura pro evropský GNSS sídlící v Praze.

Na úplný konec tohoto týdne, neděle 9. května, připadá Den Evropy. Ten letos oslavíme mimo jiné oficiálním zahájením Konference o budoucnosti Evropy. Zahajovací akce, na které vystoupí mimo jiné francouzský prezident Emmanuel Macron, se uskuteční ve Štrasburku.

Doporučení Národního konventu

Národní konvent o EU vydává doporučení z kulatého stolu z 23. dubna, jehož tématem vztah EU a USA po nástupu Bidenovy administrativy. Online diskuze se zúčastnili zástupci státní správy, akademické, sociální a hospodářské sféry, společně s reprezentanty evropských institucí, neziskového sektoru a dalšími účastníky. Odborným garantem kulatého stolu byla Vysoká škola ekonomická.

Ekonomické vztahy v transatlantickém prostoru jsou tepnou světové ekonomiky. Objem obchodu a investic nedosahuje v žádném jiném regionu nebo mezi dvěma entitami takového objemu, jak tomu je v případě EU a USA. Navíc se tyto hospodářské zájmy ještě prolínají s jinými oblastmi. Obě entity jsou tak zvyklé tradičně spolupracovat v mnoha oblastech, a to zejména díky podobným pozicím a sdíleným prioritám vycházejí-

cích ze **společných demokratických principů a hodnot**. Nejen z tohoto důvodu se nabízí otázka, do jaké míry se změní přístup USA k EU po nástupu nové administrativy.

Debata u kulatého stolu se zaměřila **čtyři otázky**: (1) Může mít transatlantické partnerství globální ambici v oblastech, ve kterých se EU a USA v posledních letech rozcházejí? (2) Lze očekávat, že nastane pozitivní posun v řešení sporů a odstranění uvalených cel ve vzájemném obchodě i dalších problematických oblastech? (3) Jakým způsobem může transatlantické vztahy EU – USA ovlivnit vlastní politika a autonomní pozice Velké Británie? (4) Jaké jsou zájmy Česka z hlediska vztahů EU a USA? Jaký je potenciál v dalším rozvoji obchodu, bezpečnostní spolupráce, digitálního prostoru a dalších oblastí? /Pokr. na s. 2/

Česká republika by měla při rozvíjení vztahů hledat společné průniky a oblasti, ve kterých je možné hledat posun a rozvíjet tak partnerství s globální ambicí. To by se dle prvního doporučení Konventu mělo zaměřit zejména na otázky **upevňování demokracie, bezpečnosti a stability ve světě**, ale také na prosazování vzájemných postojů či preferovaných ekonomických a politických řádů.

Druhé doporučení podporuje vzájemných obchod a regulatorní spolupráci. Vzájemná kooperace by měla fungovat mimo jiné v **oblasti regulatoriky** a hledání společných pravidel pro nové **technologie**, čímž by mělo být dosaženo rychlejšího vývoje nových technologií a jejich jednodušší komercializace.

Poslední doporučení akcentuje **prohloubení užších forem spolupráce**. ČR by se měla aktivně angažovat v hledání

koalic a shod, které přinesou reformu mezinárodních organizací. Důraz by měl být kladen i na intenzivnější boj s klimatickou změnou. Jako nezbytné se jeví dosažení kontinuity ve spolupráci mezi EU a USA i při střídání nejvyšších politických činitelů na obou stranách Atlantiku.

Více informací o činnosti Národního konventu o EU naleznete na webu www.narodnikonvent.eu, popřípadě na účtech a sítích Twitter (@KonventEU), Facebook (Národní konvent o EU) nebo Instagram (#Narodnikonvent). Z kulatého stolu budou vypracována doporučení, která budou představena vládě České republiky a dalším tvůrcům české evropské politiky. /J. Sochor/

Lepší legislativa Unie > Komise

Lepší legislativa je dle Komise cílem i odpovědností všech unijních institucí. Proto 29. dubna představila sdělení (KOM(2021) 219), jehož ambicí je transparentně vznikající, přehledný systém pravidel srozumitelný všem unijním občanům.

Komise zdůrazňuje nutnost inkluzivního zapojení členských států i dalších významných aktérů. Apeluje ale i na Evropský parlament a Radu, kteří vytváří unijní legislativu a kteří se zavázali k zásadám lepšího zákonodárství interinstitucionální dohodou už v roce 2016.

Sdělení doplňuje, že zvláště v nejistých dobách je blízká spolupráce uvnitř institucí, ale i s občany klíčová pro budování důvěry v právní normy. Taková spolupráce však nesmí být obtížena nepřiměřenými procedurálními překážkami. V tom duchu se například Komise zavázala soustředit široké možnosti konzultací při normotvorbě do portálu [Have your say](#), přístupném ve všech unijních jazycích i osobám se znevýhodněním. Obecně by podle sdělení zpětná vazba od třetích osob měla být důslednější a **transparentněji vypořádávána**.

Komise poslední dobou silně akcentuje téma **digitalizace**. Ani sdělení není výjimkou a slibuje hlubší elektronický náhled do tvorby norem a důkladnější propojení elektronic-

kých systémů jako Eur-Lex, EU Publications nebo právě Have your say. V duchu moderního konceptu „uzavřeného šatníku“ (capsule wardrobe) také Komise přijala pravidlo „kus za kus“, podle něž by každou novou legislativní zátěž měla provázet **eliminace jiné takové zátěže v témže odvětví**. V Česku je otázka nadměrné regulace rovněž tématem, nejviditelněji se zatím promítlo do legislativních aktivit směřujícím k rušení prvorepublikových zákonů, jako je například ten o uznání atestací telegrafních adjunktů.

Ke zpřístupnění legislativy by měla přispět i **platforma Fit for Future**, v rámci níž by experti napříč veřejným i soukromým sektorem napomáhali tomu, aby vznikající normy byly potřebné, udržitelné a zároveň pružně reagovaly na digitalizaci a zelené a jiné cíle mezinárodního společenství.

Komise dále hodlá posílit posouzení dopadů a zdůvodňování jednotlivých legislativních návrhů i jiných opatření, které v době pandemie šly často stranou. Posouzení dopadů na rovnost pohlaví, životní prostředí, rozvojové cíle i regiony by se mělo stát nedílnou součástí každé normotvorné aktivity. /I. Procházková/

Nová strategie EU pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění > Komise

Dne 27. dubna představila Komise novou Strategii EU pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění migrantů bez oprávněného pobytu v EU. Strategie zdůrazňuje význam dobrovolných návratů a cílem je zvýšit jejich počet a současně zlepšit kvalitu podpory poskytované vracejícím se osobám. Dobrovolné návraty jsou představeny jako humánnější, efektivnější a méně nákladné než nucené návraty. Podpora dobrovolného návratu a opětovného začlenění je klíčovým strategickým cílem stanoveným v novém paktu o migraci a azylu.

Strategie identifikuje výzvy a navrhuje praktická opatření založená na sedmi pilířích, jejichž cílem je posílení právního a provozního rámce pro dobrovolné návraty z Evropy a z tranzitních zemí, zlepšení kvality návratových a reintegračních programů, vytvoření lepších vazeb s rozvojem iniciativy a posílení spolupráci s partnerskými zeměmi. Strategie rovněž staví na iniciativách zahájených v předchozích letech a na zkušenostech získaných při provádění vnitrostátních a společných programů dobrovolného návratu a opětovného začlenění, jakož i iniciativ financovaných EU v partnerských zemích.

Komise zdůrazňuje, že dobrovolný návrat, který je obvykle považován za **nákladově efektivnější než nucený návrat**, poskytuje navraceným osobám skutečné příležitosti a zohledňuje jejich potřeby, očekávání a vyhlídky po návratu. V rámci komplexního partnerství by také země návratu měly mít větší sklon podílet se a převzít odpovědnost za proces, pokud jsou návraty dobrovolné. Dle strategie tyto prvky budují důvěru v migrační systém EU, což ho činí důvěryhodnějším a efektivnějším.

ČR dlouhodobě prosazuje reformu migrační a azylové politiky EU, která povede k efektivnímu, funkčnímu, prakticky realizovatelnému a konsensuálnímu systému. ČR dlouhodobě podporuje diskusi o zlepšení návratové politiky na úrovni EU vedoucí k jejímu zefektivnění. Z pohledu ČR, vycházejícího z národních zkušeností, je klíčové především cílené zaměření se na posílení spolupráce se třetími zeměmi při navracení a zpětném přebírání osob. /V. Strnad/

Dne 26. dubna se konala neformální videokonference ministrů zemědělství a rybolovu. Videokonferenčního jednání se za ČR účastnil ministr zemědělství Miroslav Toman.

Portugalské předsednictví plánuje během května dosáhnout dohody nad celým **balíčkem reformované Společné zemědělské politiky (SZP)** a požádalo ministry o pokyny ohledně posledních otevřených otázek. Meziinstitucionální jednání o nastavení budoucí SZP se nachází v závěrečné fázi, o čemž vypovídá intenzita pokračujících diskuzí v rámci trialogů u trojice dotčených nařízení a snaha nalézt kompromis v klíčových oblastech během příštích týdnů. Komise i členské státy podporují dosažení dohody nad celým balíčkem SZP do května tak, aby zemědělský sektor i řídicí orgány v členských státech měly dostatek času se připravit na spuštění reformované SZP počátkem roku 2023.

Ministři prodiskutovali vnitřní nastavení zelené architektury budoucí SZP, lepší cílení finančních prostředků skrze dostatečnou flexibilitu, definice jednotlivých instrumentů i sociální dimenzi v SZP. Jádrem reformy SZP zůstává vyšší environmentální ambice. ČR zopakovala své požadavky směrem k budoucí SZP včetně snížení administrativních požadavků pro zemědělce, dostatečné flexibility u nastavených standardů aj.

Mezi další diskutovaná témata patřilo **zhodnocení aktuální situace na trhu se zemědělskými komoditami**. I přes negativní dopad pandemie covidu-19 se podařilo udržet relativně dobrou a stabilní situaci ve většině segmentů. Negativní trend přetrvává např. u vepřového masa co do cen výrobců, vína, resp. ovoce, v souvislosti s nedávnými

mrazy. Lokálně jsou zaznamenány problémy u drůbežího masa nebo brambor. ČR je s Komisí v kontaktu v otázce zavedení mimořádné podpory pro chovy drůbežího masa z důvodu výskytu ptačí chřipky.

Panuje shoda, že do budoucna je potřeba vytvořit dobře fungující systém, který bude schopen reagovat na podobné výzvy, v čemž bude nápomocna budoucí SZP i jednotlivé iniciativy Zelené dohody pro Evropu. Komise následně předložila informaci o obchodní bilanci zemědělsko-potravinářského sektoru, kde byl v loňském roce zaznamenán pokračující pozitivní trend u exportu i importu, aktuálním vyjednáváním obchodních dohod nebo přezkumu obchodní politiky EU v souladu s přechodem na udržitelné potravinové systémy.

EU pokračuje ve zlepšování **životních podmínek zvířat** v celé EU, což ukázalo vyhodnocení strategie EU v oblasti welfare zvířat. Komise nyní přistoupí k tvorbě dalších analýz a přezkumu právních předpisů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat. ČR připomněla národní iniciativu zákazu klecových chovů nosnic schválené v ČR od roku 2027 a požadavek na harmonizovaný přístup k zákazu klecových chovů v celé EU do roku 2030.

Německá delegace zmínila také téma **značení vajec**, resp. povinného označení metody chovu nosnic pro vejce použité jako složka v potravinách, přičemž požádala o podporu několika dalších států o přezkum zavedení této povinnosti pomocí nového legislativního návrhu. ČR by tuto iniciativu podpořila pouze pod podmínkou, že bude dobrovolná. /K. Talašová/

Neformální videokonference Rady pro zahraniční věci > Rada

Ve čtvrtek dne 29. dubna diskutovali ministři pro rozvoj o budoucnosti evropské architektury pro financování rozvoje (EFAD). Delegaci České republiky na jednání vedla Edita Hrdá, velvyslankyně a stálá představitelka ČR při EU.

Diskuze navázala na jednání ministrů financí ze 16. dubna 2021 a na výsledky studie proveditelnosti k možnostem posílení EFAD. Studie proveditelnosti jako nejefektivnější cestu identifikovala scénář zachování a zefektivnění současného institucionálního uspořádání evropského rozvojového financování (tzv. **status quo+**), což podpořili jak ministři financí, tak nyní ministři zodpovědní za rozvojovou spolupráci.

Na úvod vystoupil vysoký představitel EU Josep Borrell a zdůraznil význam rozvojové spolupráce v měnícím se mezinárodním prostředí i v reakci na krizi, rozhodující je mobilizace nových zdrojů a efektivní nakládání s nimi. Poukázal na nový nástroj EU NDICI-Global Europe, v centru pozornosti musí zůstat nejméně rozvinuté země i prosazování evropských priorit a hodnot směřujících k posílení globální role EU v této oblasti.

Komisařka Jutta Urpilainenová odkázala na dokončenou studii proveditelnosti a potřebu přizpůsobit spolupráci na novou globální realitu, v níž by EU měla hrát důležitou roli. Postup EU musí být ve znamení a pod značkou Team Europe, která zahrne všechny hráče a účastníky.

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD) vyjádřila souhlas s variantou status quo+. Za zásadní výzvu označila efektivní nakládání s evropským finančním příspěvkem. EBRD jako multilaterální organizace může i prostřednictvím role EU ve správní struktuře pomoci prosazovat evropské priority do mezinárodního působení a zapojit mimoevropské zapojené strany k dosažení rozvojových cílů.

Evropská investiční banka (EIB) rovněž uvítala uvedenou variantu a k jejímu naplnění nabídla využití existujících výhod EIB. Dále konstatovala, že může přispět posílením místních struktur a přítomností na místě, pracovat na prohloubení expertízy a zlepšit spolupráci s institucemi EU a partnery v členských státech. Pro zefektivnění vnější činnosti EIB by bylo přínosem ustavení rozvojové struktury v rámci banky bez nutnosti navýšení financí ze strany členských států.

Portugalské předsednictví přislíbilo snahu o jasnou identifikaci prvků potřebných pro naplnění „+“ a podpořilo prvky představené Komisí. V následující diskusi členské státy také podpořily tento scénář pod podmínkou zlepšení koherence, efektivity a inkluзивity EFAD.

/L. Lukačovič s využitím materiálů MZV/

Od 26. do 29. dubna se uskutečnilo plenární zasedání Evropského parlamentu. K hlavním projednávaným bodům patřily dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím, digitální zelený certifikát, práva cestujících v železniční dopravě nebo program Horizont Evropa.

Poslanci Evropské parlamentu schválili **dohodu o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím**. Zástupci frakcí Evropského parlamentu během rozpravy dohodu jednoznačně přivítali, samotný brexit však v usnesení označili za historickou chybu.

Evropský parlament také schválil mandát pro jednání s Radou o **digitálním zeleném certifikátu**. Certifikát by měl obsahovat informace o očkování cestujících proti covidu-19, případně o negativním výsledku testu, nebo o překonání covidu-19. Držitelé „Certifikátu EU pro covid-19“, jak Evropský parlament navrhuje tento dokument přejmenovat, by dle poslanců neměli podléhat dalším cestovním omezením (např. karanténě nebo testování). Poslanci také zdůraznili, že nové nařízení by mělo být v platnosti nejdéle dvanáct měsíců a nemělo by být podmínkou pro uplatnění práva na volný pohyb v rámci EU.

Poslanci rovněž vedli rozpravu a přijali nelegislativní usnesení k **Rusku** v souvislosti s případem Alexeje Navalného, posilování vojenské přítomnosti na ukrajinských hranicích a útoku ve Vrbětich. Vyjádřil hluboké znepokojení nad nedávným posílením ruské vojenské přítomnosti na hranicích s Ukrajinou a odhalením v souvislosti s úlohou ruských agentů při výbuchu v Česku. Poslanci zdůraznili, že EU stojí pevně za ČR v diplomatickém sporu s Ruskou federací

a vyzvali vlády členských států EU, aby přistoupily ke koordinovanému vyhoštění ruských diplomatů. Evropský parlament rovněž zopakoval svou výzvu k okamžitému a bezpodmínečnému propuštění ruského opozičního lídra Alexeje Navalného.

Evropský parlament též schválil nařízení o posílení **práv cestujících v železniční dopravě**. Nová pravidla zajistí, aby cestující měli v případě zpoždění nebo zrušení spoje nárok na náhradní spojení a na pomoc. Pokud zpoždění přesáhne 60 minut, budou si cestující moci vybrat, zda chtějí dostat plnou náhradu ceny jízdenky, pokračovat v cestě po původní trase nebo cestovat za srovnatelných podmínek jiným spojem, a to aniž by jim tím vznikly dodatečné náklady.

Poslanci odsouhlasili výzkumný program **Horizont Evropa** na období 2021 – 2027. Nový program zajišťuje krátkodobé a dlouhodobé financování výzkumných a inovačních činností, které se týkají globálních výzev, jako je boj proti změně klimatu, digitalizace a pandemie covidu-19. Částka 95,5 miliardy eur je nejvyšší částkou, jakou EU dosud na digitální výzkum a digitalizaci vyčlenila.

Poslanci vedli společnou rozpravu i o **závěrech březnové Evropské rady** (25. – 26. března) a výsledcích vrcholného setkání EU–Turecko ze 6. dubna, přijali zprávu z vlastní iniciativy ke zdanění digitální ekonomiky či schválili interinstitucionální dohodu s Radou a Komise o povinném rejstříku transparentnosti. Příští plenární schůze Evropského parlamentu proběhne od 17. do 20. května. /J. Linková/

Debata o dohodě o obchodu se Spojeným královstvím > Evropský parlament

Dne 27. dubna proběhlo na plenárním zasedání Evropského parlamentu hlasování o schválení dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím.

Dle očekávání byla dohoda většinou **660 hlasů schválena** a postoupena Radě. V souvislosti s vystoupením Velké Británie z EU se jednalo o jeden z posledních formálních kroků, který **stvrdil původní dohodu** obou vyjednávajících stran z 24. prosince 2020. Parlament přijal i doprovodné usnesení, které schválení dohody uvítalo a označilo ji za významný prostředek ke zmírnění nepříznivých dopadů odchodu Spojeného království z EU.

Poslanci ocenili, že obchodní dohoda mezi EU a Spojeným královstvím je založena na **nulových kvótách a nulo-**

vých clech a dále zdůraznili, že Evropský parlament vnímá **zachování míru** na irském ostrově jako klíčovou prioritu při jakýchkoliv dalších jednáních mezi EU a Spojeným královstvím.

V rámci usnesení poslanci také uvedli, že odchod Velké Británie z EU považují **za historickou chybu** a vyjádřili lítost nad tím, že Spojené království odmítlo rozšířit působnost dohody na oblast zahraniční, bezpečnostní a rozvojové politiky. Zklamání byli rovněž z rozhodnutí britské vlády neúčastnit se studentského výměnného programu Erasmus+. Ratifikační proces bude dokončen schválením dohody Radou s předpokládaným vstupem v platnost k 1. květnu /J. Janek/

Schválené rámcové pozice > Informace

Rámcová pozice ke sdělení Komise o **zahájení činnosti společného rezervního fondu** (vypracovalo Ministerstvo financí)

Rámcová pozice ke sdělení Komise Radě: **Rok od vypuknutí pandemie covidu-19 – reakce v oblasti fiskální politiky** (vypracovalo Ministerstvo financí)

Program evropských institucí od 4. května do 10. dubna > Informace

Zasedání kolegia Komise 5. května

Hlavními tématy jsou návrh nařízení k řešení problému narušování soutěže způsobovaného zahraničními subwencemi, aktualizace nové průmyslové strategie pro Evropu, strategie EU pro léčbu onemocnění covidu-19 a návrh nařízení o povolení nouzového použití humánních léčivých přípravků.

Zasedání Rady pro zahraniční věci ve formátu ministrů obrany dne 6. května

V rámci bodu Aktuální otázky se ministři budou věnovat situaci v Sahelu, Mosambiku a na Ukrajině-ruských hranicích.

Neformální jednání hlav států a předsedů vlád ČS EU ve dnech 7. a 8. května v Portu

Dne 7. května se v Portu uskuteční konference na vysoké úrovni k sociálním aspektům EU ve světle implementace Evropského pilíře sociálních práv, kterou organizuje portugalské předsednictví v Radě EU. Na konferenci naváže neformální jednání lídrů členských států Unie. Na programu tohoto jednání bude sociální agenda, covid-19, příprava videosummitu s Indií a informace ČR o Rusku. Následně proběhne videosummit EU-Indie.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR
Číslo 430, týden od 26. dubna až 2. května 2021 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce
pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz